

Psychosociální rizika v sektoru zdravotnictví a sociálních služeb

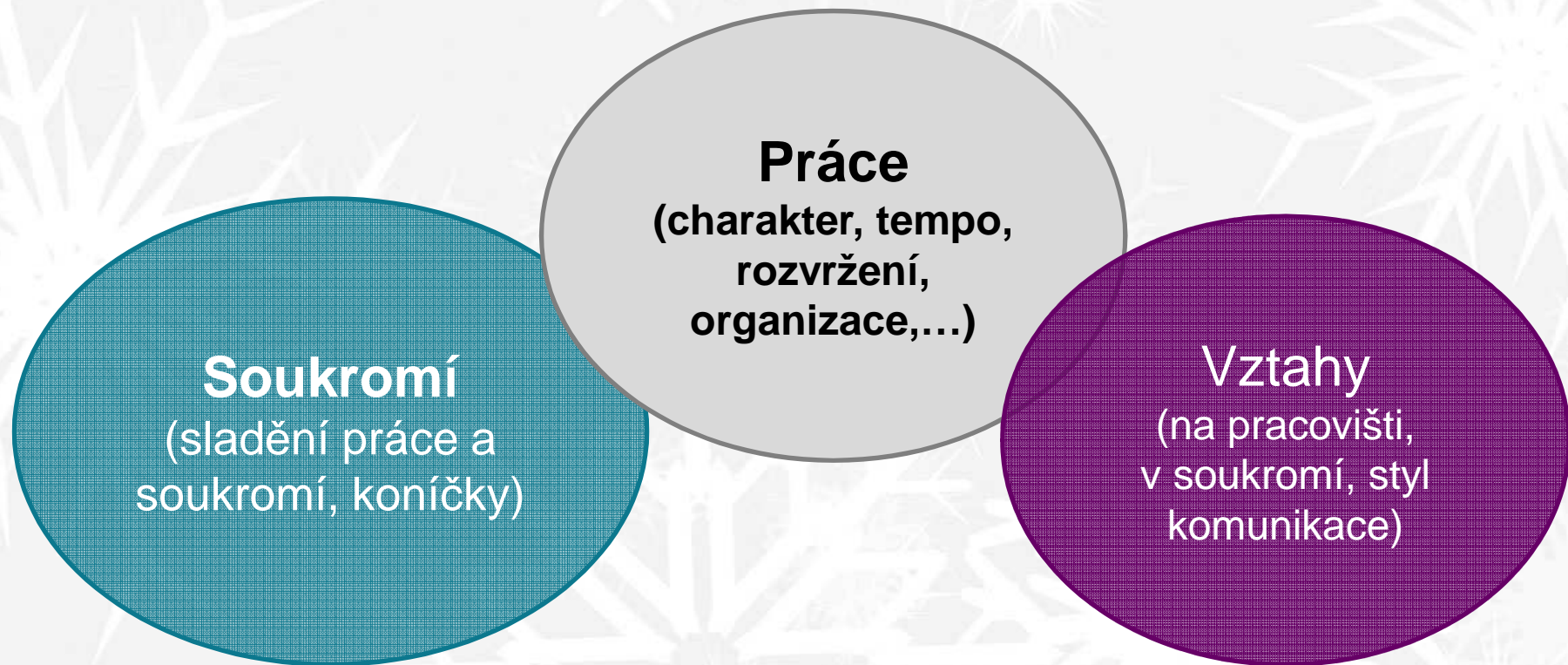

Kateřina Janořová, Vladimíra Lipřová

Osnova

- Psychosociální rizika
- Psychosociální rizika 2012
- Psychosociální rizika v sektoru S+Z 2017
- Metodika
- Výsledky
- Závěr

Psychosociální rizika

- PSR vyplývají z charakteru a organizace práce, mezilidských vztahů na pracovišti a z vyvážení pracovního a rodinného života.

Dopad psychosociálních rizik

.....na zdraví

- bolesti hlavy
- bušení srdce
- zvýšení krevního tlaku
- poruchy spánku
- muskuloskeletální onemocnění
- únava
- úzkosti, depresivní příznaky, ...

....na průceschopnost

- nespokojenost
- snížený/nevyrovnaný pracovní výkon,
- absentismus
- fluktuace
- pracovní neschopnost
- pracovní úrazovost
- časný odchod do starobního důchodu

Psychosociální rizika 2012

- Inspekční kampaň zaměřená na analýzu psychosociálních rizik – Evropský Výbor generálních inspektorů práce (SLIC)
- Organizátoři SZÚ + MZ ČR + VÚBP+SUIP
- Sektor zdravotních a sociálních služeb (1456 dotazníků)
- Sektor hotelů a restaurací (467 dotazníků)

Psychosociální rizika 2017

- Dotační program MZ „Národní program zdraví – Projekty podpory zdraví“
- Zdravotnictví a sociální služby
 - Velká emoční náročnost při práci s klienty a příbuznými, práce na směny, vysoké pracovní zatížení
- Hlavní cíle:
 - Ověření úrovně psychosociálních rizik a zjištění přínosu kampaně SLIC 2012
 - Porovnání psychosociálních rizik na pracovišti

360,4 tis.

7 %

21%

Metodika

2012

- Telefonická informace a dohoda o spolupráci
- První návštěva (informační leták, anonymní dotazník pro zaměstnance)
- Druhá návštěva (vybrání dotazníků, řízený rozhovor se zaměstnavatelem)
- Vyhodnocení
- Závěrečná zpráva

2017

- Oslovení organizací z roku 2012
- Dotazníkové šetření (anonymní dotazníky pro zaměstnance, dotazník pro zaměstnavatele, dotazník na nápravná opatření)
- Návštěva 10 podniků + polostrukturovaný rozhovor
- Vyhodnocení
- Workshop
- Závěrečná zpráva

Dotazníky I

PSYCHOSOCIAL RISK
ASSESSMENTS

Dotazník pro zaměstnavatele:

Otázka	ANO	NE
1. Sledujete pravidelně procento nemocnosti ve vašem podniku?		
Všimli jste si zvyšujícího se trendu?		
Je vám znám pravděpodobný důvod?		
Snažili jste se zavést nějaká opatření ke zlepšení situace?		
2. Sledujete pravidelně fluktuaci pracovníků ve vašem podniku?		
Zvýšila se v poslední době?		
Analyzovali jste pravděpodobné příčiny (způsob výběru nových pracovníků, adekvátní zaškolování, pomoc novým pracovníkům, jiné důvody možné nespokojenosti...)?		
3. Sledujete pravidelně sociální atmosféru ve vašem podniku?		
Využíváte dotazníky ke sledování názorů a přání zaměstnanců při všech důležitých podnikových opatřeních?		
Máte schránky pro zprávy a dopisy pracovníků adresované vedení?		
Mají zaměstnanci volný přístup k personalistům s dotazy a žádostmi?		
Spolupracuje vedení s manažery střední úrovně (mistři, předáči, apod.)?		

PSYCHOSOCIAL RISK
ASSESSMENTS

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Dotazník - zavedení a účinnost nápravných opatření

- Měli jste příležitost zavést na vašem pracovišti některá opatření/ doporučení uvedených ve vyhodnocení v roce 2012?
ANO
Popište která jak?

NE
- Zavedli jste jiné úpravy?
ANO
Popište jaké a jak se osvědčily/ neosvědčily?

NE
- Měli zaměstnanci možnost se seznámit s výsledky šetření SLIC 2012?
ANO
Jakou formou?

NE
- Vyskytují se stížnosti zaměstnanců na pracovní podmínky?
ANO
Jaké?

NE
- Organizovali jste kurzy, školení, instruktáže?
ANO
Jaké (např. zvládání stresu, komunikace s klienty, zvládání konfliktů atd.)

NE
- Jste ochotni, aby ve vaší organizaci byl proveden osobní rozhovor, ve kterém bychom shrnuli Vaše zkušenosti s opatřeními ke zlepšení psychosociálního prostředí?
ANO
NE
- Máte nějaká připomínky, poznámky, doplnění? Vypište.

Dotazníky II

**Metodika k identifikaci pracovního stresu v organizacích
PRO KONTROLNÍ ORGÁN**

Kontrolní seznam pro identifikaci pracovního stresu

Označit (X), pokud se vyskytne

	<i>Charakteristika faktorů</i>	ANO	NE
I. Chování managementu			
Obecná připravenost managementu	jsou známy zdroje a příčiny pracovního stresu		
	je znám vliv stresu na zdraví		
	jsou známy následky stresu pro organizaci		
Osobní předpoklady vedoucích pracovníků	schopnost řídit práci v kolektivu		
	kreativita a flexibilita		
	stimulace a motivace zaměstnanců		
	schopnost jasně formulovat požadavky směrem k zaměstnancům		
	otevřenost k diskuzi		
	otevřenost k argumentům		
Řízení v oblasti stresu	schopnost zvládnout problémy v pracovním kolektivu		
	informovanost o výskytu pracovního stresu u zaměstnanců - formou jednoduchých dotazníků		
	existuje plán pro zvládnutí stresu při práci		
	je pověřena osoba k řešení problematiky pracovního stresu		
	jsou realizovány tréninky pro zvládnutí stresu		
	jsou vypracované kroky k identifikaci a prevenci stresu		
	podpora pracovní pohody		
	jsou známy nástroje pro zvládnutí stresových situací		
	jsou vyčleněny finanční prostředky pro vypracování podpůrných programů prevence stresu		

Dotazník pro zaměstnance:

Otázka	ANO	NE
1. Využíváte při práci svou kvalifikaci a své schopnosti?		
2. Můžete se samostatně rozhodovat o způsobu provádění své práce?		
3. Je Vaše práce zajímavá a vede Vás k dalšímu vzdělávání?		
4. Je Váš pracovní výkon spravedlivě hodnocen?		
5. Máte při svém zaměstnání dostatek času pro rodinu?		
6. Máte dobré vztahy se svými spolupracovníky a můžete se na ně spolehnout?		
7. Můžete se v případě potřeby spolehnout na pomoc svého zaměstnavatele?		
8. Stará se Váš zaměstnavatel o odstranění všech bezpečnostních rizik na pracovišti?		
9. Domníváte se, že je Vaše zdraví na pracovišti dostatečně chráněno?		
10. Vyskytují se na Vašem pracovišti situace (okolnosti, události) jako je násilí či šikana?		

<http://www.szu.cz/tema/pracovni-prostredi/metodika-ke-zjisteni-psycho-socialnich-problemu-na-pracovisti>

PSR – Z+S

2012

29 organizací

1456 anonymních dotazníků od zaměstnanců

2017

16 organizací

575 dotazníků od zaměstnanců

10 osobních návštěv

2 workshopy

Organizace

10
krajů

- APOSS Liberec, p.o.
- Domov Barbora Kutná Hora, poskytovatel sociálních služeb
- Alzheimercentrum Filipov o.p.s.
- Domov pro osoby se zdravotním postižením „Pramen“
- Domov pro osoby se zdravotním postižením v Radošově
- Diagnostický ústav pro mládež a středisko výchovné péče
- Vysočínské nemocnice s.r.o.
- Sociální služby Chomutov, p.o.
- Dům NADĚJĚ Otrokovice
- Sociální služby Uherské Hradiště, p.o.
- Stodská nemocnice, a.s.
- Ústav sociální péče pro mládež Domečky, p.o.
- G Centrum Tábor
- Domov pro seniory Velké Meziříčí, p.o.
- Domov pro seniory Bukov, p.o.
- VINCENTINUM, p.o.

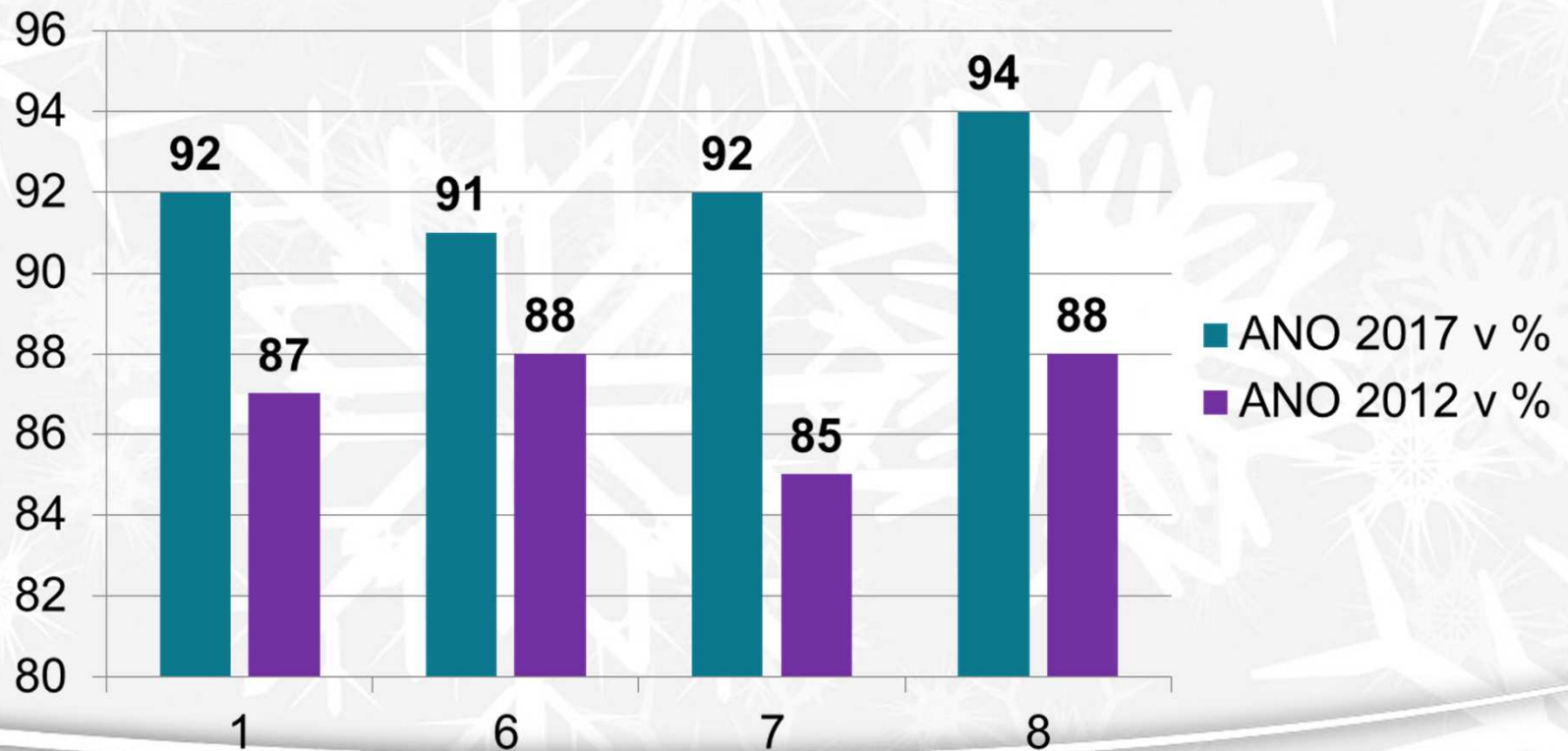
Výsledky anonymní dotazník

- srovnání 10 organizací (493 vs.474 dotazníků)

	Otázka	ANO 2017 v %	ANO 2012 v %	P
1.	Využíváte při práci svou kvalifikaci a své schopnosti?	92	87	< 0,05
2.	Můžete se samostatně rozhodovat o způsobu provádění své práce ?	87	74	< 0,05
3.	Je Vaše práce zajímavá a vede Vás k dalšímu vzdělávání ?	85	84	0,50
4.	Je Váš pracovní výkon spravedlivě hodnocen ?	67	51	< 0,05
5.	Máte při svém zaměstnání dostatek času pro rodinu ?	77	76	0,59
6.	Máte dobré vztahy se svými spolupracovníky a můžete se na ně spolehnout?	91	88	0,08
7.	Můžete se v případě potřeby spolehnout na pomoc svého zaměstnavatele ?	92	85	< 0,05
8.	Stará se Váš zaměstnavatel o odstranění všech bezpečnostních rizik na pracovišti?	94	88	< 0,05
9.	Domníváte se, že je Vaše zdraví na pracovišti dostatečně chráněno ?	84	73	< 0,05
10.	Vyskytují se na Vašem pracovišti situace (okolnosti, události) jako je násilí či šikana ?	15	15	1,12

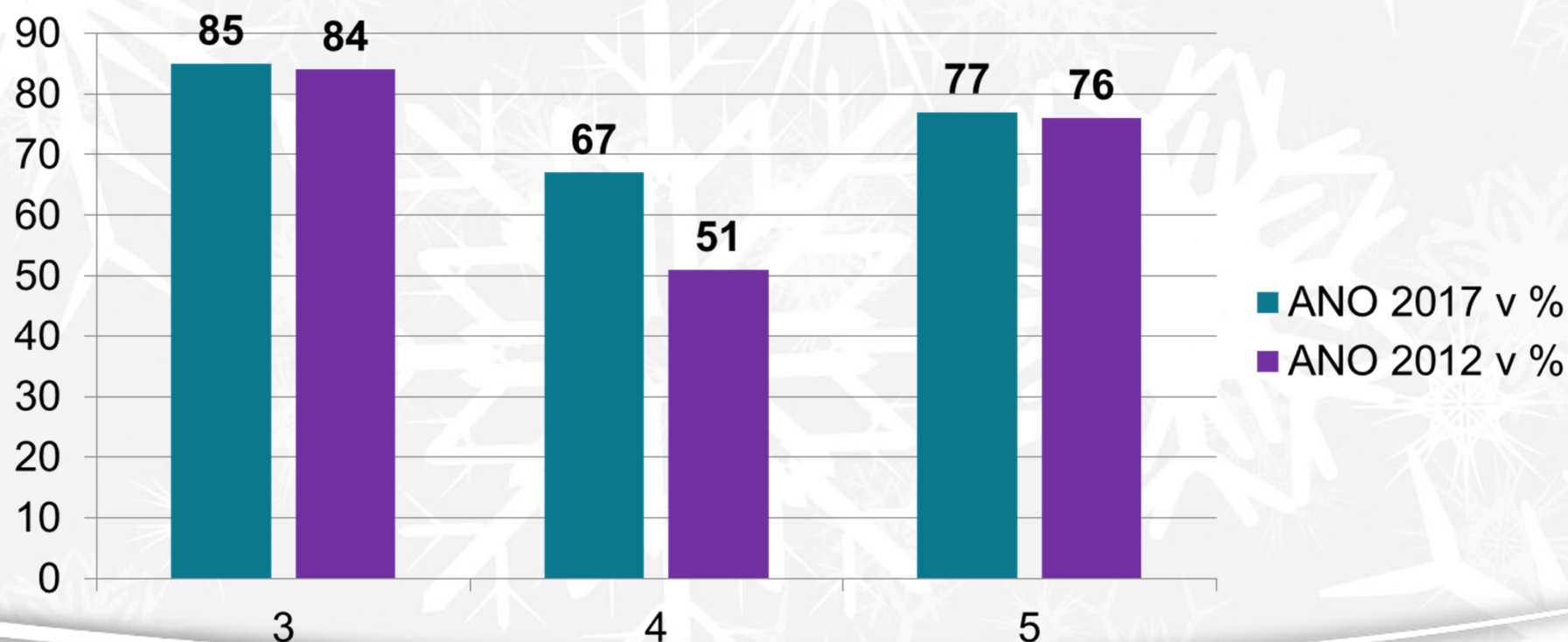
Nejlépe hodnocené otázky

- Využíváte při práci svou kvalifikaci a své schopnosti? [1]
- Máte dobré vztahy se svými spolupracovníky a můžete se na ně spolehnout? [6]
- Můžete se v případě potřeby spolehnout na pomoc svého zaměstnavatele?
- Stará se Váš zaměstnavatel o odstranění všech bezpečnostních rizik na pracovišti? [8]

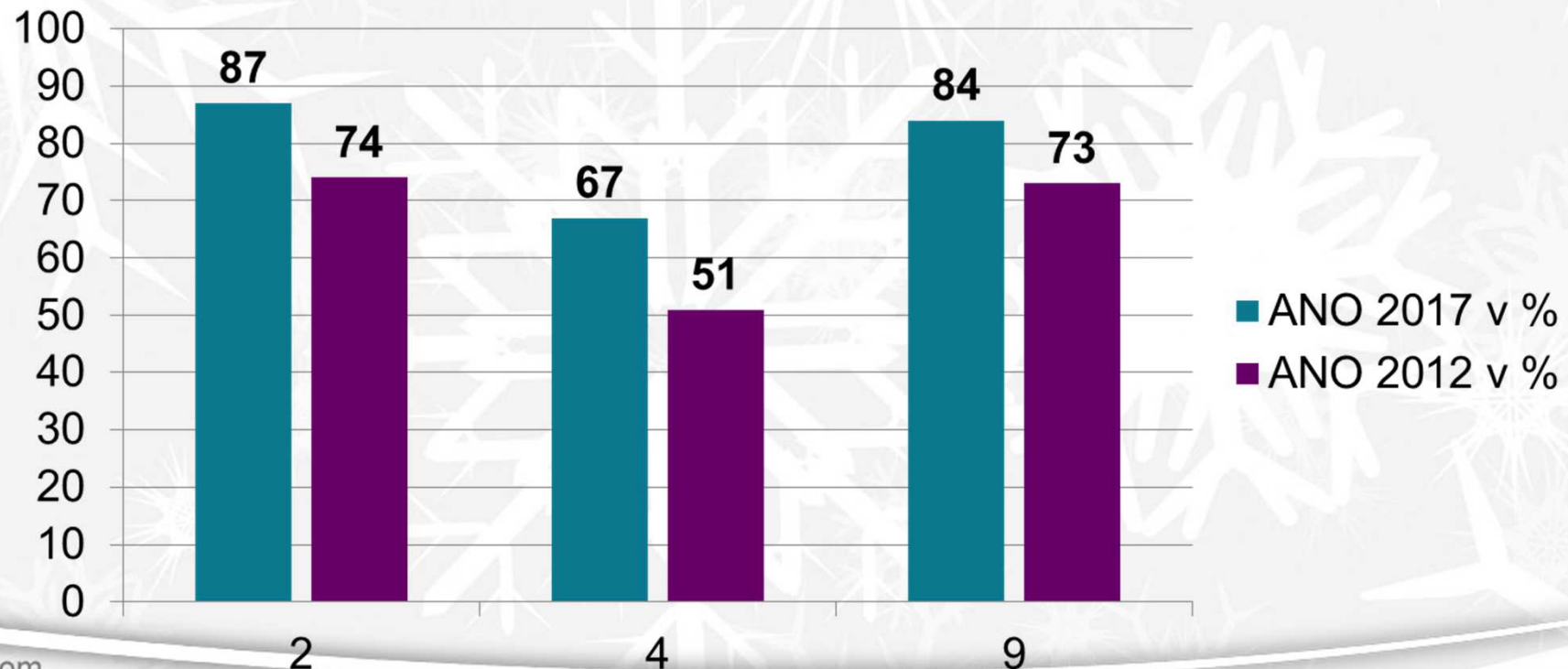
Hůře hodnocené otázky

- Je Vaše práce zajímavá a vede Vás k dalšímu vzdělávání? [3]
- Je Váš pracovní výkon spravedlivě hodnocen? [4]
- Máte při svém zaměstnání dostatek času pro rodinu? [5]

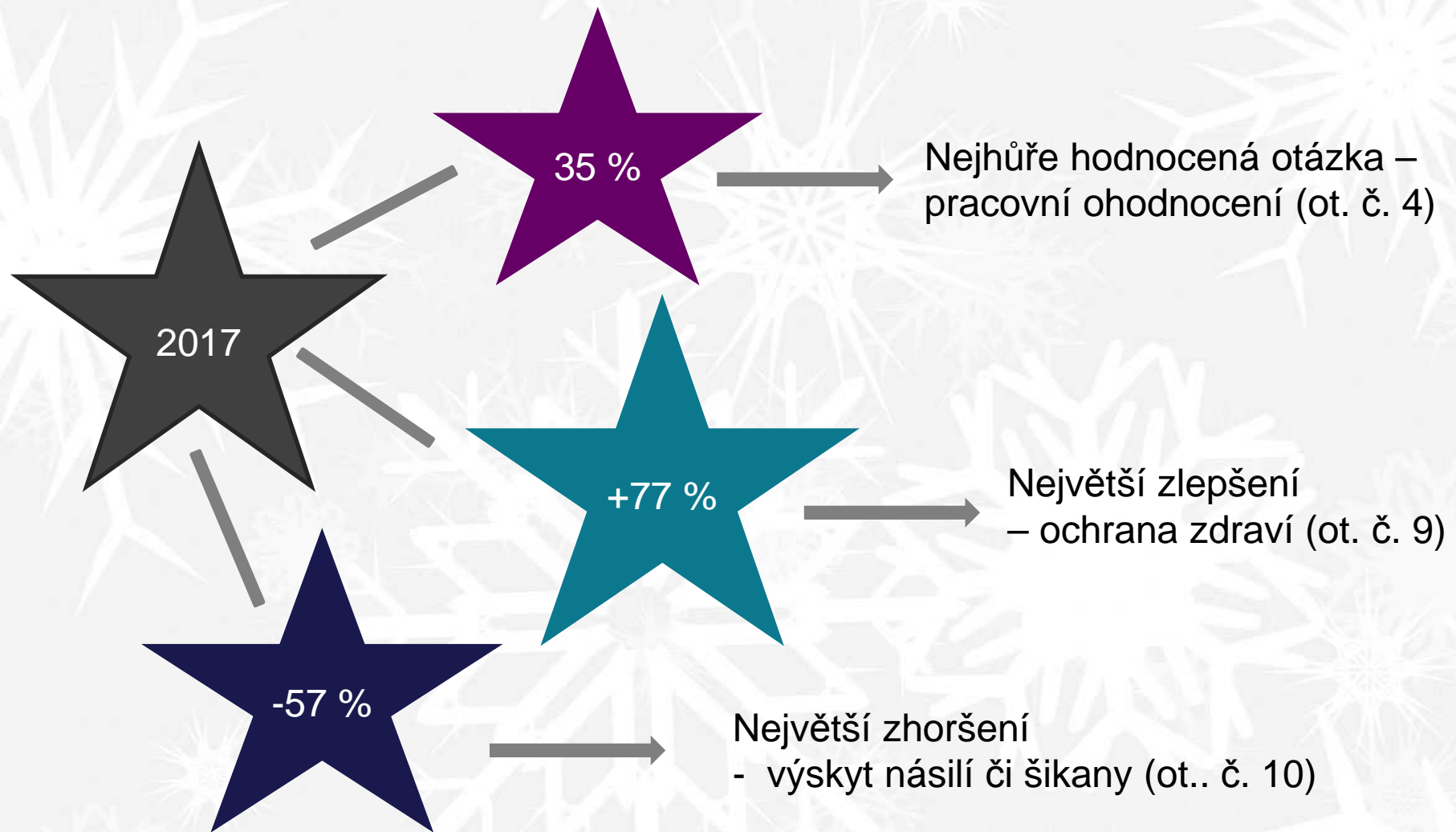

Největší zlepšení mezi šetřeními

- Můžete se samostatně rozhodovat o způsobu provádění své práce? [2]
- Je Váš pracovní výkon spravedlivě hodnocen? [4]
- Domníváte se, že je Vaše zdraví na pracovišti dostatečně chráněno? [9]

Zajímavosti I

Zajímavosti II

Největší skokani mezi šetřeními

Alzheimercentrum
Filipov

APOSS Liberec

Domov Barbora
Kutná Hora

Zhoršení mezi šetřeními (statisticky
významné ve 3 ot.)

DUSVP
Praha

NADĚJE
Otrokovice

V 6 organizacích 100 % dobré vztahy
se svými spolupracovníky

Doporučení

- Prevence - **aktivní** a **komplexní** přístup ze strany zaměstnavatele i zaměstnanců
- Komunikace - jasné postupy, přístupnost k diskuzi, nepřetěžování, ohodnocení za práci
- Vzdělávání – na míru, zpětná vazba
- Pracovní kolektiv - sladění, supervize, důvěra, vzájemná podpora v rozhodování
- Boj se stresem - nechat plynout, nehodnotit sebe ani ostatní, přijímat
- Relaxační techniky

Závěr

- Zlepšení po 5 letech
- Velké zásluhy vedení organizací
- Nízká fluktuace, výborné kolegiální vztahy, podpora ze strany zaměstnavatele
- Ohodnocení práce – legislativa
- Informační leták, závěrečná zpráva

Děkujeme za pozornost

vladimira.lipsova@szu.cz

katerina.janosova@szu.cz

Podpořeno MZ ČR – RVO „SZÚ 75010330“

Finančně podpořeno z Dotačního programu MZ „Národní program zdraví – Projekty podpory zdraví“